

Zorgpad financiële problemen

Met schulden naar het juiste loket

Gezondheidscentrum De Rubenshoek in de Haagse Schilderswijk startte in 2017 met een integrale aanpak van gezondheidsproblemen, in samenwerking met welzijnsorganisatie Xtra en de helpdesk geldzaken van de gemeente. Het leidde tot het Zorgpad Financiële Problemen, dat aansluit op de multiproblematiek van de bewoners in deze achterstandswijk.

TEKST: FRANK VAN WIJCK

Paul Uitewaal is niet alleen huisarts in de Haagse Schilderswijk, maar ook senior wetenschappelijk onderzoeker bij de afdeling epidemiologie van de GGD in zijn stad. Hij nam het initiatief tot een gezondheidsdialoog om in kaart te brengen welke gezondheidsproblemen door de bewoners van de Schilderswijk als het belangrijkste worden ervaren. “Het is niet verrassend dat het belangrijkste probleem dat werd genoemd stress is”, vertelt hij, “met als een van de belangrijke onderdelen financiële stress.”

'Meer verwijzingen van huisarts naar maatschappelijk werk'

Het leidde tot de vraag wat voor deze mensen kan worden gedaan en in hoeverre de huisarts daarvoor de aangewezen persoon is. “Patiënten zullen in de spreekkamer niet zomaar tegen de huisarts vertellen over hun financiële problemen”, zegt Uitewaal. “Huisartsen zijn bovendien vaak terughoudend om ernaar te vragen, want je opent dan een probleem en dat betekent feitelijk dat de patiënt verwacht dat je daar inhoudelijk ook wat bij te bieden hebt. Nu hebben we in ons gezondheidscentrum het voordeel dat er ook een maatschappelijk werker actief is. Zij is in staat mensen met financiële problemen te helpen vanuit het besef dat financiële problemen vaak door achterliggende problemen ontstaan. De maatschappelijk werker heeft van de gemeente de ruimte gekregen om die

problemen in kaart te brengen, de patiënt te wijzen op de beschikbare opties om hulp te krijgen en dit terug te koppelen naar de huisarts bij wie de patiënt zijn financiële probleem in eerste instantie onder de aandacht heeft gebracht.”

Wethouder

Het financiële zorgpad, waarbij de huisartsen werden gestimuleerd vaker naar financiële problematiek te informeren, leidde in een paar maanden tijd tot een duidelijke toename van mensen die vertelden over hun financiële problemen. Hierdoor steeg het aantal verwijzingen naar maatschappelijk werk. “De maatschappelijk werker bleek hierbij in staat om de mensen naar de hulp toe te leiden die zij nodig hadden”, vertelt Uitewaal. “Precies wat we hoopten te bereiken. In veel gemeenten is het een probleem om extra middelen beschikbaar te stellen die het voor de maatschappelijk werker mogelijk maken om dit werk te doen. Gelukkig is dat bij ons gelukt door in eerste instantie het gesprek hierover aan te gaan met de afdeling welzijn en van daaruit verder in de lijn omhoog naar de wethouder.”

AARZELING

Het voor Schilderswijk bedachte zorgpad is volgens Paul Uitewaal goed te kopiëren en dus bruikbaar voor andere gemeenten.

“We hebben het ook besproken met andere huisartsen in de Schilderswijk”, vertelt hij. “Dat heeft nog niet tot heel uitgesproken reacties geleid, maar ze vinden het wel interessant. Ik merk de aarzeling: hoort dat probleem in onze spreekkamer of is het een maatschappelijk probleem? Mijn idee is dat de klachten van mensen die uit financiële problemen ontstaan toch op het bordje van de huisarts terecht komen en dat je er dus maar beter wel wat aan kunt doen. Tegelijkertijd begrijp ik die aarzeling, want een groot deel van de consulttijd wordt ingenomen door de klacht zoals die zich aandient. Ik voel me ook wel eens tekortschieten als ik niet de vraag stel: ‘Wat betekent uw klacht of probleem voor uw gezin?’. En dat was natuurlijk precies de reden om dit zorgpad op te zetten. Om diezelfde reden hebben we nu ook plannen om het te verbreden naar de jeugdzorg.”

U vindt het Zorgpad Financiële Problemen op <https://www.de-eerstelijns.nl/dossier/de-dossiers-bij-de-eerstelijns-2-2021>

En wat leverde dat op? Uitewaal: “De gemeente stelde zich op het standpunt: we hebben mensen met financiële problemen heel veel te bieden, ze hoeven alleen maar naar ons toe te komen. Maar mensen voelen schroom. Daarom is de rol van de huisarts zo belangrijk, om de deur voor deze mensen te openen. De maatschappelijk werker is dan de logische vervolgstap, die het veel gemakkelijker maakt voor hen.” Bovendien brengt het soms oplossingen aan het licht waarvan de persoon in kwestie niet op de hoogte is. “Dit hebben we meegemaakt bij iemand die al jaren bezig was een schuld aan de bank in te lossen”, vertelt Uitewaal. “De maatschappelijk werker wist dat daaraan een maximumtermijn zit, belde de bank en het was geregeld. Als huisarts weet je dat niet, dus die samenwerking heeft echt meerwaarde.”

Voortzetting onzeker

De gemeente is vervolgens ook een helpdesk financiële problemen gestart in het gezondheidscentrum. Is dat niet dubbelop? “Nee, juist niet”, reageert Uitewaal. “Daar zit iemand die alle routes kent op het gebied van financiële problemen, terwijl de maatschappelijk werker er juist is

voor de achterliggende problematiek die door die financiële problemen wordt veroorzaakt. Dat vult elkaar dus perfect aan. Die helpdesk en het maatschappelijk werk weten elkaar uitstekend te vinden.”

Ook de poh's-ggz hebben een rol gekregen om patiënten te vragen naar eventuele financiële problemen en zo nodig naar de maatschappelijk werker te verwijzen. “Dan is het zorgpad rond”, zegt Uitewaal.

De succesvolle opzet wordt bedreigd door bezuinigingen bij de gemeente op maatschappelijk werk. “Vanuit de huisartsen hebben we hiertegen geprotesteerd, omdat we het kortetermijndenken vinden”, zegt Uitewaal. “Maar dat heeft helaas niet geholpen. De wethouder stelt dat de jeugdzorg alle geld opslurpt. Dat snappen we wel, maar het mag toch niet ten koste gaan van de problematiek die we nu juist zo goed hadden opgepakt. Kinderen in een gezin met schulden ervaren daar stress van. Als ze daardoor in de jeugdzorg belanden, ga je het ene gat met het andere dichten. Ons idee is daarom: laat de jeugdhulp samen met de scholen en de eerste lijn problemen oplossen.”

